

Městský úřad Žďár nad Sázavou, odbor životního prostředí zasílá obcím ve svém správním obvodu níže uvedenou informaci o možnosti vzniku nových ohnisek výskytu podkorního hmyzu ve smrkových porostech a žádá obce o jejich zveřejnění na úředních deskách obcí.

Vzhledem k vývoji počasí v roce 2026, tj. dlouhodobě trvajícím vysokým teplotám, nízkým srážkám, nedostatku vody v půdním profilu a tím i snížené vitalitě smrkových porostů, je riziko šíření a množení kůrovce stále vysoké. Bohužel kůrovec v dnešních dnech není tak snadno pozorovatelný jako v minulosti. Městský úřad Žďár nad Sázavou vyzývá majitele lesů na Žďársku, aby se prohlídce stromů věnovali s náležitou pozorností.

Stačí dodržovat dvě pravidla, abychom výskyt kůrovce omezili na minimum. Tedy jednak napadené stromy včas najít a jednak je včas asanovat, tedy znemožnit kůrovci vylézt a dále se šířit. Důležité je do lesa pravidelně chodit a pozorně se na stromy dívat. Pravidelnost v tomto případě znamená alespoň jednou týdně. To je frekvence, kdy lze kůrovce včas odhalit a začít hubit.

V lese je potřeba se na stromy dívat opravdu důsledně. Jasnými příznaky napadení kůrovcem jsou malé rezavé drtinky za šupinami kůry či v oblasti kořenových náběhů, četné malé dírký v kůře (závrtové otvory), smolení stromu, na zem opadávající zelené jehličky, mírně rezavější větve v koruně atd. To jsou příznaky napadení smrku podkorním hmyzem (kůrovcem).

Dříve byly napadené stromy často vidět již z dálky, kdy koruny takových stromů byly rezavé a jasně vyčnívající v ostatním porostu. To v dnešní době již často neplatí, kůrovec má nyní díky lepším podmínkám daleko rychlejší vývoj a typické, na první pohled patrné příznaky se nemusí projevit. Navíc tu jsou další nové druhy kůrovců (např. lýkožrout severský), jejichž postup porostem a vývoj je v mnohém agresivnější. Tak se stane, že i na první pohled zdravý strom může být napadený.

Najdeme-li strom, který vykazuje příznaky napadení kůrovcem, je potřeba neprodleně jednat. Takové stromy je nutné ihned pokácet a asanovat. Tím zabráníme kůrovci, aby se rozletěl do krajiny a napadl další stromy. Asanaci (odstranění, ničení škůdce) můžeme dělat buď mechanicky (tj. odstraněním kůry), což je neúčinnější metoda, pokud je kůrovec teprve ve stádiu vajíčka, larvy nebo kukly. Nebo lze kůrovce asanovat chemicky (postřik celého povrchu kmene). Při chemické asanaci směřují být použity pouze schválené přípravky uvedené v registru vedeném Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (www.eagri.cz/public/app/eagriapp/POR), z něhož vychází každoročně publikovaný Seznam povolených přípravků a dalších prostředků na ochranu lesa. Také lze na zakrytí kůrovcem napadeného dřeva použít insekticidní síť. Je pravda, že obecně se chemii snažíme nepoužívat, v dnešní době je ale mechanické odkornění zdoluhavé, a ne vždy lze včas provést.

Dnes již legislativa zapovídá odvážet neasanované (neošetřené) napadené stromy po pokácení z lokality pryč, neboť hrozí přenos brouka i do jiných míst, kde jsou ještě stromy zdravé. Stromy je tedy nezbytné ošetřit (asanovat) přímo na místě, nebo v blízkém okolí (v místě odvozu dříví).

Vzhledem k tomu, že je již začátek října, v lese známky čerstvého napadení smrku kůrovcem nenajdete (drtinky, závrtové otvory). Hledat tyto první znaky napadení kůrovcem bude důležité opět na jaře na přelomu dubna a května, když se kůrovec rojí. Následně od poloviny června do začátku srpna, kdy probíhá další rojení. V současné době pečlivě projděte a zkontrolujte celý váš les a pokud najdete kůrovcem napadené stromy (smolení stromu, zrezlé větve, opadávající zelené, nebo rezaté jehličky, loupající se kůra), tak je co nejdříve vytežte, asanujte

a odvezte z lesa. Kůrovcové souše, ze kterých již kůrovec vylétl, není třeba asanovat. V místech, kde se vám kůrovec vyskytl, věnujte na jaře zvýšenou pozornost kontrolám.

Pokud si nevíte rady, jak postupovat, je v první řadě možné se obrátit na svého odborného lesního hospodáře, případně na státní správu lesů ve Žďáře nad Sázavou (Ing. Ondřej Šrámek, e-mail: ondrej.sramek@zdarns.cz, tel: 566 688 380). Další informace můžete najít např. na webu Lesní ochranné služby www.e-los.cz nebo Ministerstva zemědělství www.mze.gov.cz

Děkujeme za pochopení a věříme, že je cílem nejen státní správy lesů, ale hlavně vás jako vlastníků lesa, předejít vzniku nové kůrovcové kalamity v našem regionu.